

Instructional Leadership of School Administrators Affecting Affairs Academic Administration in School Under Nakhon Si Thammarat Primary Education Service Area Office 1

Kanphirom Nakkaeo^{1*} Nilrat Navakijpaitoon² and Nopparat Chairueng²

¹ Student, Master of Education Program in Educational Administration, Nakhon Si Thammarat Rajabhat University, Thailand

² Lecturer, Department of Educational Administration, Nakhon Si Thammarat Rajabhat University, Thailand

* Corresponding author. E-mail: 6655701017@nstru.ac.th

ABSTRACT

This research aimed to study (1) the instructional leadership of school administrators, (2) the affairs of academic administration in school, (3) the instructional leadership of school administrators affecting affairs academic administration in school, and (4) the guidelines for developing instructional leadership of school administrators affecting affairs academic administration in school under Nakhon Si Thammarat Primary Education Service Area Office 1. This research is a mixed-methods study. The sample group consisted of 248 teachers. The research instruments used for data collection included a questionnaire and a structured interview. The statistical methods used for data analysis included frequency, percentage, mean, standard deviation, Pearson correlation coefficient, and multiple regression analysis. The research findings 1) The instructional leadership of school administrators was at the highest level overall. 2) The academic administration of schools was at the highest level overall. 3) The leadership in teaching and learning of school administrators across all four dimensions collectively accounts for 77.00% of the variance in the management of academic affairs in educational institutions, with a statistically significant correlation at the .01 level. 4) The guidelines for developing instructional leadership that impacts academic administration in schools revealed five key aspects: Setting the direction for development. Curriculum improvement. Assessment and monitoring of teaching and learning. Promoting positive relationships and cooperation among teachers. Professional development of teachers, focusing on key competencies to meet objectives.

Keywords: Instructional Leadership, Academic Administration, School

ภาวะผู้นำทางการเรียนการสอนที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 1

กัณกริพย์ นาคแก้ว^{1*} นิลรัตน์ นวกิจไพฑูรย์² และ นพรัตน์ ชัยเรือง²

¹ นักศึกษาหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา ประเทศไทย

² อาจารย์ประจำสาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา ประเทศไทย

* Corresponding author. E-mail: 6655701017@nstru.ac.th

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา (1) ภาวะผู้นำทางการเรียนการสอนของผู้บริหารสถานศึกษา (2) การบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา (3) ภาวะผู้นำทางการเรียนการสอนที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา และ (4) แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำทางการเรียนการสอนที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 1 การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงผสมผสาน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ ได้แก่ ข้าราชการครู จำนวน 248 คน เครื่องมือที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Structured Interview) สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน การวิเคราะห์การถดถอยเชิงพหุคูณ ผลการวิจัยพบว่า 1) ภาวะผู้นำทางการเรียนการสอนของผู้บริหารสถานศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด 2) การบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด 3) ภาวะผู้นำทางการเรียนการสอนของผู้บริหารสถานศึกษาทั้ง 4 ด้าน ร่วมกันสามารถพยากรณ์ผลต่อการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาได้ถึงร้อยละ 77.00 โดยมีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 4) แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำทางการเรียนการสอนที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา ปรากฏผล 5 ด้าน ได้แก่ การกำหนดทิศทางการพัฒนา การปรับปรุงหลักสูตร การประเมินและกำกับติดตามการเรียนการสอน การส่งเสริมความสัมพันธ์เชิงบวกและความร่วมมือระหว่างคณะครู และการพัฒนาความก้าวหน้าในวิชาชีพของครู ทำให้บรรลุตามวัตถุประสงค์

คำสำคัญ: ภาวะผู้นำทางการเรียนการสอน, การบริหารงานวิชาการ, สถานศึกษา

© 2025 JSSP: Journal of Social Science Panyapat

บทนำ

การพัฒนาคุณภาพการศึกษาเป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อการพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืน เนื่องจากการศึกษาคือเครื่องมือในการเสริมสร้างศักยภาพของบุคคลในทุกด้าน ทั้งในด้านความรู้ ความสามารถ และทักษะที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิตในสังคมปัจจุบัน การพัฒนาและยกระดับคุณภาพการศึกษาในทุกระดับจึงเป็นสิ่งสำคัญที่ไม่สามารถมองข้ามได้ในปัจจุบัน ระบบการศึกษาของประเทศได้มีการพัฒนาไปในทิศทางที่เน้นการยกระดับคุณภาพการเรียนการสอน และการเข้าถึงการศึกษาให้ครอบคลุมทุกกลุ่มประชากร การพัฒนาเนื้อหาหลักสูตรให้ทันสมัย และการปรับเปลี่ยนวิธีการสอนให้เหมาะสมกับความต้องการที่หลากหลายของนักเรียนในแต่ละยุคสมัย เป็นสิ่งจำเป็นที่สถานศึกษาต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง การจัดการเรียนการสอนจึงไม่เพียงแต่ให้ความสำคัญกับเนื้อหาวิชาการ แต่ยังต้องส่งเสริมทักษะอื่น ๆ ที่จำเป็นต่อการพัฒนาความคิดและการทำงานร่วมกัน เช่น การคิดวิเคราะห์ การสื่อสาร การทำงานเป็นทีม รวมถึงการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในกระบวนการเรียนรู้ ทั้งนี้ เพื่อเตรียมความพร้อมให้กับนักเรียนในทุกด้านและสามารถรองรับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในโลกที่มีความรวดเร็วและไม่แน่นอน (สำนักคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2561) ภาวะผู้นำทางการเรียนการสอน เป็นองค์ประกอบที่มีบทบาทสำคัญในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาในระดับโรงเรียน ผู้นำที่มีภาวะผู้นำทางการเรียนการสอนที่ดีสามารถสร้างสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพและส่งเสริมให้ครูผู้สอนสามารถพัฒนาทักษะการสอน

ของตนเองได้อย่างต่อเนื่อง (สุทธิศักดิ์ โคกคาน, 2566) การบริหารการเรียนการสอนจึงไม่เพียงแต่เกี่ยวข้องกับการจัดการโรงเรียน แต่ยังคงมุ่งเน้นไปที่การสร้างวิสัยทัศน์ที่ชัดเจนในการพัฒนาการศึกษา รวมถึงการพัฒนาหลักสูตร การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการเรียนการสอน และการสนับสนุนให้ครูสามารถปรับปรุงวิธีการสอนให้ทันสมัยและเหมาะสมกับความต้องการของนักเรียนในยุคปัจจุบัน (Jazzar & Algozzine, 2007; Hallinger, 2009) การมีภาวะผู้นำทางการเรียนการสอนที่ดีนั้นไม่เพียงแต่ช่วยกระตุ้นให้ครูผู้สอนมีความกระตือรือร้นในการพัฒนาการเรียนการสอน แต่ยังส่งผลให้เกิดการปรับปรุงกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง (MacBeath, 2013) โดยผู้นำการเรียนการสอนต้องสามารถสร้างแรงบันดาลใจให้กับทั้งครูและนักเรียนในการทำงานร่วมกันเพื่อบรรลุเป้าหมายการเรียนรู้ที่มีคุณภาพ นอกจากนี้ยังต้องมีความสามารถในการใช้กลยุทธ์และเครื่องมือที่ทันสมัยเพื่อกระตุ้นการเรียนรู้ในลักษณะที่สามารถตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในสังคมและโลกการศึกษา (Weber, 1996)

บริหารงานวิชาการในสถานศึกษาเป็นกระบวนการที่สำคัญในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของนักเรียนและโรงเรียนโดยรวม ซึ่งเกี่ยวข้องกับการวางแผน การจัดการ และการพัฒนาแนวทางการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพสูงสุด กระบวนการบริหารงานวิชาการไม่เพียงแต่การควบคุมหรือจัดการหลักสูตร แต่ยังครอบคลุมถึงการสนับสนุนและพัฒนาครูผู้สอนให้มีทักษะและความรู้ที่เหมาะสมกับการเปลี่ยนแปลงในยุคปัจจุบัน การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการเรียนการสอน การประเมินผลการเรียนรู้ของนักเรียน และการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องในกระบวนการศึกษา (สำนักคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2561) การบริหารงานวิชาการต้องมีการวางแผนอย่างรอบคอบเพื่อให้เกิดการพัฒนาอย่างยั่งยืน โดยมีผู้นำการเรียนการสอนที่มีภาวะผู้นำที่แข็งแกร่งเป็นตัวขับเคลื่อนในการพัฒนางานวิชาการให้ตอบสนองต่อความต้องการของนักเรียนและสังคม การทำงานร่วมกันของผู้บริหาร ครู และบุคลากรในสถานศึกษาจึงเป็นสิ่งจำเป็นที่จะช่วยพัฒนาและยกระดับการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพ (Hallinger, 2009) อย่างไรก็ตามในบริบทของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 1 พบว่า สถานศึกษาหลายแห่งยังคงประสบปัญหาในการบริหารงานวิชาการที่มีประสิทธิภาพ โดยเฉพาะการขาดความชัดเจนในการกำหนดทิศทางการจัดการเรียนการสอน การขาดการสนับสนุนครูในการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ และการไม่สามารถปรับตัวให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและเศรษฐกิจได้อย่างทันทั่วถึง ซึ่งส่งผลกระทบต่อคุณภาพการเรียนรู้ของผู้เรียนและเป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 1, 2567)

การวิจัยนี้จึงมุ่งศึกษาถึงลักษณะของภาวะผู้นำทางการเรียนการสอนที่มีผลต่อการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา โดยจะสำรวจปัจจัยต่าง ๆ ที่ผู้นำทางการเรียนการสอนนำมาใช้ในการพัฒนาการบริหารงานวิชาการ และผลกระทบที่เกิดขึ้นในด้านต่าง ๆ ของการศึกษาภายในสถานศึกษา การศึกษาในครั้งนี้จะช่วยให้เข้าใจถึงบทบาทและความสำคัญของผู้นำทางการเรียนการสอนที่มีต่อการบริหารงานวิชาการ ซึ่งสามารถนำไปสู่การพัฒนาผู้นำการศึกษาที่มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น รวมทั้งช่วยพัฒนาแนวทางการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพสูงสุด

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาภาวะผู้นำทางการเรียนการสอนของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 1
2. เพื่อศึกษาการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 1
3. เพื่อศึกษาภาวะผู้นำทางการเรียนการสอนที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 1
4. เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำทางการเรียนการสอนที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 1

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบผสมผสาน โดยมีวิธีการดำเนินการวิจัย ดังนี้

1. ประชากร กลุ่มตัวอย่าง และผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

1.1 ประชากรที่จะใช้ศึกษาวิจัยในครั้งนี้ ได้แก่ ข้าราชการครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 1 ปีการศึกษา 2567 จำนวน 698 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่างที่จะใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ ได้แก่ ข้าราชการครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 1 ปีการศึกษา 2567 จำนวน 248 คน ซึ่งได้มาโดยการใช้ตารางกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างของเครจซี่ และมอร์แกน (Krejcie & Morgan, 1970) มีวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นภูมิ (Stratified random Sampling) ใช้ขนาด ของสถานศึกษาเป็นหน่วยของการสุ่ม ทำการสุ่มโดยการจับฉลาก ผู้ให้ข้อมูลได้มาจากการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling)

1.3 ผู้ให้ข้อมูลในการสัมภาษณ์ ได้แก่ ผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความเชี่ยวชาญด้านภาวะผู้นำทางการเรียนการสอนที่ ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 2 ท่าน ที่มีประสบการณ์ในการ บริหารไม่ต่ำกว่า 10 ปี และมีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาโทขึ้นไป และข้าราชการครูหัวหน้าฝ่ายงานวิชาการของสถานศึกษา จำนวน 3 ท่าน ที่มีประสบการณ์ในการทำงานไม่น้อยกว่า 15 ปี ซึ่งได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

2.1 แบบสอบถามเกี่ยวกับภาวะผู้นำทางการเรียนการสอนที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 1 โดยมีจำนวน 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ได้แก่ ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะ เป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check list) ได้แก่ เพศ อายุ ประสบการณ์ปฏิบัติงานสอน ขนาดของสถานศึกษา

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับภาวะผู้นำทางการเรียนการสอนของผู้บริหารสถานศึกษา แบ่งเป็น แบบสอบถาม 5 ด้าน มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) 5 ระดับ ตามแนวคิดของลิเคอร์ท (Likert, 1932)

5 หมายถึง ภาวะผู้นำทางการเรียนการสอนของผู้บริหารสถานศึกษา อยู่ในระดับมากที่สุด

4 หมายถึง ภาวะผู้นำทางการเรียนการสอนของผู้บริหารสถานศึกษา อยู่ในระดับมาก

3 หมายถึง ภาวะผู้นำทางการเรียนการสอนของผู้บริหารสถานศึกษา อยู่ในระดับปานกลาง

2 หมายถึง ภาวะผู้นำทางการเรียนการสอนของผู้บริหารสถานศึกษา อยู่ในระดับน้อย

1 หมายถึง ภาวะผู้นำทางการเรียนการสอนของผู้บริหารสถานศึกษา อยู่ในระดับน้อยที่สุด

ตอนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา แบ่งเป็นแบบสอบถาม 5 ด้าน มี ลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) 5 ระดับตามแนวคิดของลิเคอร์ท (Likert, 1932)

5 หมายถึง การบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา อยู่ในระดับมากที่สุด

4 หมายถึง การบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา อยู่ในระดับมาก

3 หมายถึง การบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา อยู่ในระดับปานกลาง

2 หมายถึง การบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา อยู่ในระดับน้อย

1 หมายถึง การบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา อยู่ในระดับน้อยที่สุด

2.2 แบบสัมภาษณ์ เป็นสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง (Semi-structured Interview) เกี่ยวกับแนวทางการพัฒนา ภาวะผู้นำทางการเรียนการสอนที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา ซึ่งมีลักษณะเป็นคำถามปลายเปิด (Open ended Questionnaire) ให้ตอบโดยเสรี จำนวน 4 ข้อ

3. สมมติฐานการวิจัย

ภาวะผู้นำทางการเรียนการสอนส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 1 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

4.1 แบบสอบถามเกี่ยวกับภาวะผู้นำทางการเรียนการสอนที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 1 ผู้วิจัยมีการดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

1) ทำหนังสือถึงผู้อำนวยการโรงเรียนของกลุ่มตัวอย่าง เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการแจกแบบสอบถามและเก็บข้อมูล

2) ผู้วิจัยสร้างแบบสอบถามโดยใช้ระบบ Google Form และส่งไปยังสถานศึกษาของกลุ่มตัวอย่างผ่านระบบ My office จำนวน 248 ชุด

3) นำผลการตอบกลับจากกลุ่มตัวมาตรวจสอบความถูกต้อง และความสมบูรณ์ของแบบสอบถามเมื่อเรียบร็อยนำผลที่ได้ไปวิเคราะห์ตามวัตถุประสงค์ และนำไปสรุป อภิปรายผล และให้ข้อเสนอแนะตามลำดับ

4.2 แบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับภาวะผู้นำทางการเรียนการสอนที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาผู้วิจัยมีการดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

1) ทำหนังสือเพื่อขอความอนุเคราะห์ในการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ

2) ดำเนินการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิตามวัน และเวลาที่กำหนด โดยใช้เครื่องมือจากแถบบันทึกเสียงและการจดบันทึก

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามด้วยคอมพิวเตอร์ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปและวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์ โดยมีการดำเนินการดังนี้

5.1 วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยการแจกแจงความถี่ และหาค่าร้อยละ

5.2 วิเคราะห์ภาวะผู้นำทางการเรียนการสอนของผู้บริหารสถานศึกษา โดยหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) นำผลคะแนนเฉลี่ยที่ได้มาแปลผลเป็นความหมาย โดยแบ่งออกเป็น 5 ระดับ โดยใช้เกณฑ์ดังนี้ (พิชิต ฤทธิ์จรรย์ และ ชาญชัย เจริญทรัพย์, 2559)

ค่าเฉลี่ย 4.51 – 5.00 หมายถึง ภาวะผู้นำทางการเรียนการสอนของผู้บริหารสถานศึกษา อยู่ในระดับมากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 3.51 – 4.50 หมายถึง ภาวะผู้นำทางการเรียนการสอนของผู้บริหารสถานศึกษา อยู่ในระดับมาก

ค่าเฉลี่ย 2.51 – 3.50 หมายถึง ภาวะผู้นำทางการเรียนการสอนของผู้บริหารสถานศึกษา อยู่ในระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.51 – 2.50 หมายถึง ภาวะผู้นำทางการเรียนการสอนของผู้บริหารสถานศึกษา อยู่ในระดับน้อย

ค่าเฉลี่ย 1.00 – 1.50 หมายถึง ภาวะผู้นำทางการเรียนการสอนของผู้บริหารสถานศึกษา อยู่ในระดับน้อยที่สุด

5.3 วิเคราะห์การบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา โดยหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และ ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) นำผลคะแนนเฉลี่ยที่ได้มาแปลผลเป็นความหมาย โดยแบ่งออกเป็น 5 ระดับ โดยใช้เกณฑ์ดังนี้ (สุรัชย์ จารุภูมิ และ ธนพร วิเศษสุ, 2560)

ค่าเฉลี่ย 4.51 – 5.00 หมายถึง การบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา อยู่ในระดับมากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 3.51 – 4.50 หมายถึง การบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา อยู่ในระดับมาก

ค่าเฉลี่ย 2.51 – 3.50 หมายถึง การบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา อยู่ในระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.51 – 2.50 หมายถึง การบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา อยู่ในระดับน้อย

ค่าเฉลี่ย 1.00 – 1.50 หมายถึง การบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา อยู่ในระดับน้อยที่สุด

5.4 วิเคราะห์ภาวะผู้นำทางการเรียนการสอนที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา โดยการวิเคราะห์การถดถอยเชิงพหุคูณแบบขั้นตอน (Stepwise Multiple Regression Analysis)

5.5 วิเคราะห์แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำทางการเรียนการสอนที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาจากแบบสัมภาษณ์ โดยวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) ประเด็นจากบทสัมภาษณ์ ผู้ทรงคุณวุฒิ แล้วสรุปผลการวิเคราะห์ ข้อมูลตามความต้องการจำเป็น และนำเสนอในลักษณะการบรรยาย

กรอบแนวคิดในการวิจัย

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยได้สังเคราะห์เป็นกรอบแนวคิดในการวิจัย ดังแผนภาพที่ 1

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ผลการวิจัย

จากการศึกษาวิจัย พบว่า

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีทั้งหมด 248 คน ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 184 คน คิดเป็นร้อยละ 74.19 และเป็นเพศชาย จำนวน 64 คน คิดเป็นร้อยละ 25.81 ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีช่วงอายุ ช่วงอายุ 30 - 40 ปี มากที่สุด จำนวน 81 คน คิดเป็นร้อยละ 32.66 รองลงมาคือช่วงอายุต่ำกว่า 30 ปี จำนวน 75 คน คิดเป็นร้อยละ 30.24 ช่วงอายุ 41 - 50 ปี จำนวน 47 คน คิดเป็นร้อยละ 18.95 และช่วงอายุ 51 ปีขึ้นไป น้อยที่สุด จำนวน 45 คน คิดเป็นร้อยละ 18.15 ตามลำดับ ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ปฏิบัติงานสอน 5 - 10 ปี มากที่สุด จำนวน 93 คน คิดเป็นร้อยละ 37.50 รองลงมาคือปฏิบัติงานสอน 10 ปี จำนวน 85 คน คิดเป็นร้อยละ 34.27 และปฏิบัติงานสอน น้อยกว่า 5 ปี น้อยที่สุด จำนวน 70 คน คิดเป็นร้อยละ 28.23 ตามลำดับ และขนาดของสถานศึกษาส่วนใหญ่เป็นขนาดกลางมากที่สุด จำนวน 97 คน คิดเป็นร้อยละ 39.11 รองลงมาสถานศึกษาขนาดใหญ่พิเศษ จำนวน 69 คน คิดเป็นร้อยละ 27.82 สถานศึกษาขนาดเล็ก จำนวน 61 คน คิดเป็นร้อยละ 24.60 และสถานศึกษาขนาดใหญ่น้อยที่สุด จำนวน 21 คน คิดเป็นร้อยละ 8.47 ตามลำดับ

1. ภาวะผู้นำทางการเรียนการสอนของผู้บริหาร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 1

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การแปลผลของภาวะผู้นำทางการเรียนการสอนของผู้บริหาร โดยภาพรวม (n=248)

ภาวะผู้นำทางการเรียนการสอนของผู้บริหาร	($\bar{X}$)	S.D.	ระดับ
1. การกำหนดทิศทางการพัฒนา	4.53	.47	มากที่สุด
2. การปรับปรุงหลักสูตร	4.56	.45	มากที่สุด
3. การประเมินและกำกับติดตามการเรียนการสอน	4.49	.53	มาก
4. การส่งเสริมความสัมพันธ์เชิงบวกและความร่วมมือระหว่างคณะครู	4.52	.55	มากที่สุด
5. การพัฒนาความก้าวหน้าในวิชาชีพของครู	4.55	.52	มากที่สุด
รวม	4.53	.44	มากที่สุด

จากตารางที่ 1 พบว่า ภาวะผู้นำทางการเรียนการสอนของผู้บริหาร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 1 โดยรวม อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.53$) เมื่อพิจารณาแยกเป็นรายด้านพบว่า อยู่ในระดับมากที่สุด คือ ด้านการปรับปรุงหลักสูตร ($\bar{X} = 4.56$) รองลงมาด้านการพัฒนาความก้าวหน้าในวิชาชีพของครู ($\bar{X} = 4.55$) และค่าเฉลี่ย น้อยที่สุด คือ ด้านการประเมินและกำกับติดตามการเรียนการสอน ($\bar{X} = 4.49$)

2. การบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 1

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การแปลผลของการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา โดยภาพรวม (n=248)

การบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา	($\bar{X}$)	S.D.	ระดับ
1. การพัฒนาหลักสูตร	4.50	.57	มาก
2. การจัดการเรียนการสอน	4.60	.50	มากที่สุด
3. การพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีทางการศึกษา	4.53	.54	มากที่สุด
4. การวัดผลและประเมินผล	4.56	.49	มากที่สุด
5. การนิเทศการศึกษา	4.52	.52	มากที่สุด
รวม	4.54	.47	มากที่สุด

จากตารางที่ 2 พบว่า การบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 1 โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.54$) เมื่อพิจารณาแยกเป็นรายด้านพบว่าอยู่ในระดับมากที่สุด คือ ด้านการจัดการเรียนการสอน ($\bar{X} = 4.60$) รองลงมาด้านการวัดผลและประเมินผล ($\bar{X} = 4.56$) และค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ด้านการพัฒนาหลักสูตร ($\bar{X} = 4.50$)

3. ภาวะผู้นำทางการเรียนการสอนที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 1

ตารางที่ 3 ผลการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน (Stepwise Multiple Regression) ระหว่างของภาวะผู้นำ ทางการเรียนการสอนที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา โดยแยกเป็นรายด้าน

ตัวแปร	b	Std. Error	β	t	Sig.
ค่าคงที่ (Constant)	.349	.154		2.260	.000
การพัฒนาความก้าวหน้าในวิชาชีพของครู (X_5)	.323	.040	.357	8.102	.000
การประเมินและกำกับติดตามการเรียนการสอน (X_3)	.255	.053	.284	4.825	.000
การกำหนดทิศทางการพัฒนา (X_1)	.211	.043	.211	4.896	.000
การส่งเสริมความสัมพันธ์เชิงบวกและความร่วมมือ ระหว่างคณะครู (X_4)	.136	.052	.157	2.645	.009

$$R = .878^d, R^2 = .770, F = 203.782$$

$$SE_{est} = .22869, R^2_{adj} = .767, a = .349$$

หมายเหตุ: * มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตารางที่ 3 พบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางการเรียนการสอนที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการ ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 1 โดยภาพรวมและรายด้าน มี ความสัมพันธ์เชิงบวกในระดับสูงมาก ($r = .878$) ซึ่งมีความสัมพันธ์คล้อยตามกันใน 4 ด้าน ได้แก่ X_5, X_3, X_1 , และ X_4 โดยมีค่า

ประสิทธิภาพในการทำนาย (R Square) เท่ากับ 0.770 และประสิทธิภาพในการทำนายที่ปรับแล้ว (Adjusted R Square) เท่ากับ 0.767 พร้อมทั้งมีค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐานในการทำนาย (Standard Error) เท่ากับ 0.229 ซึ่งแสดงให้เห็นว่า ภาวะผู้นำทางการเรียนการสอนของผู้บริหารสถานศึกษาทั้ง 4 ด้านร่วมกันสามารถพยากรณ์ผลต่อการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาได้ถึงร้อยละ 77.00 โดยมีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

4. แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำทางการเรียนการสอนของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 1

4.1 ด้านการกำหนดทิศทางการพัฒนา ผู้บริหารมีบทบาทในการกำหนดวิสัยทัศน์และเป้าหมายการพัฒนาของโรงเรียนอย่างชัดเจน โดยการวางแผนกลยุทธ์ที่เหมาะสมและสอดคล้องกับความต้องการทางการศึกษาในปัจจุบัน มีการสื่อสารทิศทางการพัฒนากับครูและบุคลากรในโรงเรียนให้รับรู้และมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน เพื่อให้ทุกคนมุ่งสู่เป้าหมายร่วมกันและพัฒนาโรงเรียนไปในทิศทางที่ต้องการ

4.2 ด้านการปรับปรุงหลักสูตร ผู้บริหารมีการส่งเสริมการพัฒนาหลักสูตรที่ตอบสนองต่อความต้องการของผู้เรียนและชุมชน รวมถึงการบูรณาการเทคโนโลยีและนวัตกรรมใหม่ ๆ เข้ากับการเรียนการสอน นอกจากนี้ ควรเปิดโอกาสให้ครูมีส่วนร่วมในกระบวนการปรับปรุงหลักสูตร อีกทั้งควรศึกษาข้อมูลจากผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและการประเมินหลักสูตรเดิมเพื่อนำมาปรับปรุงให้เหมาะสมกับยุคสมัย

4.3 ด้านการประเมินและกำกับติดตามการเรียนการสอน ผู้บริหารมีบทบาทสำคัญในการสร้างระบบประเมินที่มีประสิทธิภาพ โดยการกำหนดเกณฑ์การประเมินที่ชัดเจนและเหมาะสมกับบริบทของโรงเรียน รวมถึงการติดตามผลการสอนของครูอย่างต่อเนื่อง ผ่านการสังเกตการสอนและการให้ข้อเสนอแนะเพื่อพัฒนา ปรับปรุงการเรียนการสอนให้มีคุณภาพ ทั้งนี้ การกำกับติดตามยังช่วยให้สามารถตรวจสอบความก้าวหน้าของนักเรียนและปรับเปลี่ยนวิธีการสอนได้ทันเวลา

4.4 ด้านการส่งเสริมความสัมพันธ์เชิงบวกและความร่วมมือระหว่างคณะครู ผู้บริหารมีบทบาทสำคัญในการสร้างบรรยากาศการทำงานที่เอื้อต่อการพัฒนาโรงเรียน ผู้บริหารที่มีภาวะผู้นำทางการเรียนการสอนที่ดีสามารถสร้างแรงจูงใจและความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างครูและบุคลากรในโรงเรียน โดยการเปิดโอกาสให้ครูมีส่วนร่วมในการตัดสินใจทางวิชาการ การรับฟังข้อเสนอแนะจากครูและบุคลากรอย่างจริงจัง รวมทั้งการจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมการทำงานเป็นทีม เช่น การประชุมแลกเปลี่ยนความคิดเห็น การจัดอบรมร่วมกัน เพื่อเสริมสร้างความเข้าใจและความร่วมมือในการทำงาน

4.5 ด้านการพัฒนาความก้าวหน้าในวิชาชีพของครู ผู้บริหารมีบทบาทในการสนับสนุนให้ครูมีโอกาสพัฒนาอาชีพผ่านการอบรม ฝึกอบรม และการวิจัยทางการศึกษา รวมถึงส่งเสริมการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างครูภายในโรงเรียน การให้กำลังใจและการยอมรับผลงานของครูจะช่วยให้ครูพัฒนาทักษะการสอนและเพิ่มประสิทธิภาพการเรียนการสอนให้ดียิ่งขึ้น

อภิปรายผล

ผลการศึกษาภาวะผู้นำทางการเรียนการสอนของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 1 พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ผู้บริหารมีการแสดงบทบาทในการส่งเสริมการเรียนการสอนอย่างมีประสิทธิภาพ มีทักษะในการวางแผนและการจัดการที่ดี รวมถึงการสร้างแรงจูงใจและสนับสนุนครูผู้สอนให้มีการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง อีกทั้งยังสามารถนำวิสัยทัศน์และนโยบายการศึกษาไปใช้ในการกำหนดทิศทางและเป้าหมายของโรงเรียนได้อย่างชัดเจน ส่งผลให้บรรยากาศการเรียนการสอนในสถานศึกษาเป็นไปในทิศทางที่ดี และนักเรียนได้รับประโยชน์จากการพัฒนาทางการศึกษาที่มีคุณภาพ นอกจากนี้ ผู้บริหารยังมีการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการจัดการเรียนการสอนและติดตามผลการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้ภาวะผู้นำทางการเรียนการสอนอยู่ในระดับที่สูง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สิริวัฒน์ บริพิศ (2562) ศึกษาภาวะผู้นำทางการเรียนการสอนของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 11 จังหวัดสุราษฎร์ธานี ผลการวิจัยพบว่า ระดับภาวะผู้นำทางการเรียนการสอนของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 โดยภาพรวมและรายด้านทุกด้านอยู่ในระดับมาก

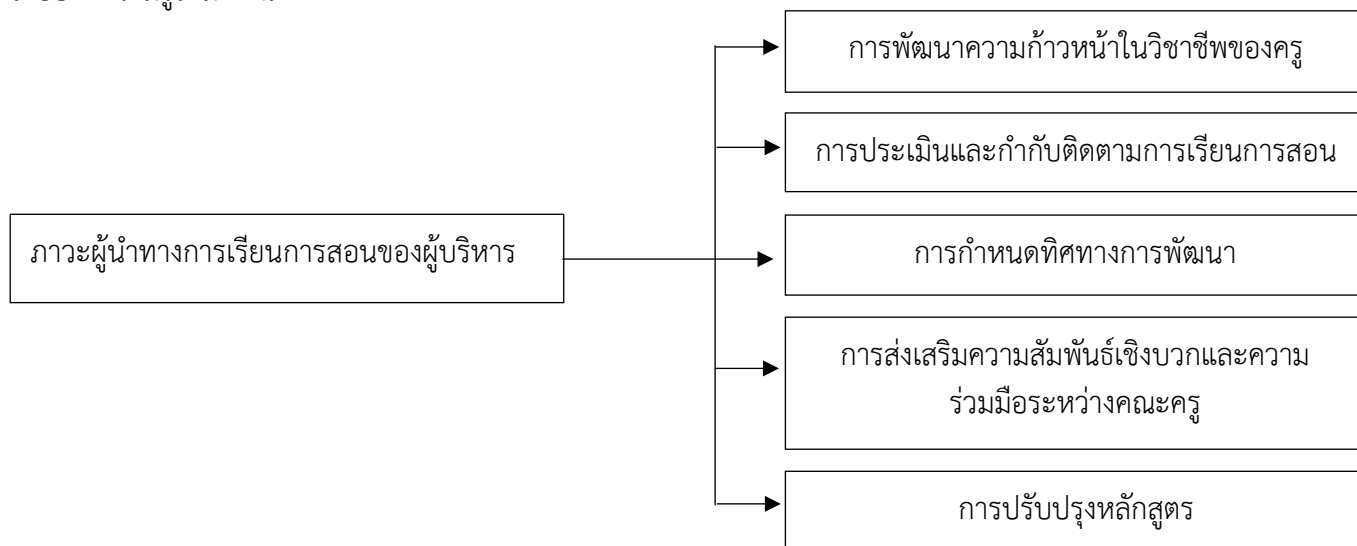
ผลการศึกษาการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 1 พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เนื่องจากผู้บริหารสถานศึกษาให้ความสำคัญกับการพัฒนา หลักสูตรและการจัดการเรียนการสอนอย่างมีระบบ มีการวางแผนและกำหนดเป้าหมายทางวิชาการที่ชัดเจน รวมถึงการ สนับสนุนให้ครูผู้สอนมีโอกาพัฒนาความรู้และทักษะในการสอนอย่างต่อเนื่อง โดยการจัดฝึกอบรมและกิจกรรมพัฒนาครู นอกจากนี้ยังมีการใช้ข้อมูลและผลการเรียนรู้ของนักเรียนมาเป็นพื้นฐานในการปรับปรุงและพัฒนาการเรียนการสอนเพื่อให้มี ประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น สถานศึกษายังมีการพัฒนาเครื่องมือและเทคนิคในการประเมินผลการเรียนรู้ที่เหมาะสม ทำให้ สามารถติดตามความก้าวหน้าและปัญหาการเรียนของนักเรียนได้อย่างใกล้ชิด อีกทั้งยังมีการสนับสนุนและส่งเสริมการใช้ เทคโนโลยีในการเรียนการสอนเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการเรียนรู้ของนักเรียนอย่างเต็มที่ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ มุกิตา ชมชื่น (2561) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารกับประสิทธิผลของสถานศึกษาในสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาราชบุรี เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา โดยภาพรวมและรายด้านทุกด้านอยู่ในระดับมาก

ผลการศึกษาภาวะผู้นำทางการเรียนการสอนที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขต พื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 1 พบว่า ภาวะผู้นำทางการเรียนการสอนมีความสัมพันธ์ทางบวกใน ระดับสูงมากกับการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาใน 4 ด้าน ได้แก่ การพัฒนาความก้าวหน้าในวิชาชีพของครู การประเมินและการกำกับติดตามการเรียนการสอน การกำหนดทิศทางการพัฒนา และการส่งเสริมความสัมพันธ์เชิงบวก และความร่วมมือระหว่างคณะครู ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากผู้บริหารมีทักษะในการสร้างแรงจูงใจและสนับสนุนการพัฒนาวิชาชีพ ของครูได้อย่างมีประสิทธิภาพ การกำหนดวิสัยทัศน์และทิศทางการพัฒนาที่ชัดเจน ส่งผลให้มีการวางแผนและการดำเนินงาน ที่มีเป้าหมายที่ตรงกัน การประเมินและติดตามผลการเรียนการสอนช่วยให้สามารถปรับปรุงกระบวนการเรียนการสอนได้ อย่างทัน่วงที และการสร้างความสัมพันธ์เชิงบวกระหว่างครูและผู้บริหารช่วยเสริมสร้างบรรยากาศการทำงานที่ดี ซึ่งส่งผล โดยตรงต่อประสิทธิภาพในการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน สอดคล้องกับงานวิจัยของ พิมพ์ชนก ธาดาสิริพัฒน์ (2562) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางการเรียนการสอนของผู้บริหารสถานศึกษาและการบริหารงานวิชาการของ สถานศึกษาในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดสุโขทัย ผลการวิจัยพบว่า ภาวะผู้นำทางการเรียนการสอนในภาพรวม มีความสัมพันธ์ทางบวก โดยภาพรวมอยู่ในระดับสูงมาก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ผลการวิจัยเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำทางการเรียนการสอนที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการของ สถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 1 พบว่า การพัฒนาภาวะผู้นำทางการ เรียนการสอนของผู้บริหารสถานศึกษามีผลอย่างมากต่อการบริหารงานวิชาการ โดยเฉพาะในด้านการส่งเสริมและสนับสนุน การพัฒนาวิชาการของครู การจัดการเรียนการสอนที่มีคุณภาพ และการสร้างบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของนักเรียน ผู้บริหารที่มีภาวะผู้นำทางการเรียนการสอนที่เข้มแข็งสามารถนำทีมงานครูและบุคลากรทางการศึกษาให้ทำงานร่วมกันอย่าง มีประสิทธิภาพ ส่งผลให้โรงเรียนมีการพัฒนาในด้านวิชาการที่ดีขึ้น รวมถึงการสร้างระบบประเมินผลที่สามารถติดตามและ ปรับปรุงการเรียนการสอนได้อย่างต่อเนื่อง นอกจากนี้ การเสริมสร้างทักษะการใช้เทคโนโลยีในการเรียนการสอนและการ บริหารจัดการข้อมูลก็เป็นปัจจัยสำคัญที่ช่วยพัฒนาภาวะผู้นำทางการเรียนการสอน และมีผลต่อการบริหารงานวิชาการอย่าง ยั่งยืน สอดคล้องกับงานวิจัยของ ปัทมพร พงษ์เพชร (2561) ศึกษาทักษะผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ที่ส่งผลต่อ การบริหารงานวิชาการของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ฉะเชิงเทรา เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า ผู้บริหารที่มีทักษะการทำงานเป็นทีมและทักษะการเป็นผู้นำที่มีวิสัยทัศน์ สามารถสนับสนุนการพัฒนาวิชาการของครูและ สร้างการเรียนการสอนที่มีคุณภาพได้ดีขึ้น เช่นเดียวกับการพัฒนาทักษะการใช้เทคโนโลยีในการเรียนการสอนที่ช่วย เสริมสร้างภาวะผู้นำทางการเรียนการสอนในโรงเรียน

องค์ความรู้ใหม่

จากการวิจัยเกี่ยวกับภาวะผู้นำทางการเรียนการสอนที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 1 พบว่า องค์ความรู้ใหม่ ที่เกิดจากการวิจัยมีความสำคัญในการพัฒนาและเสริมสร้างความสามารถเกี่ยวกับภาวะผู้นำของผู้บริหาร เพื่อยกระดับการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา โดยองค์ความรู้ใหม่ ดังนี้

ภาพที่ 2 องค์ความรู้ใหม่

จากภาพที่ 2 สามารถอธิบายได้ว่า ภาวะผู้นำทางการเรียนการสอนของผู้บริหารเป็นปัจจัยหลักที่มีอิทธิพลต่อการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา ประกอบด้วย 5 องค์ประกอบ ดังนี้ การพัฒนาความก้าวหน้าในวิชาชีพของครู การประเมินและกำกับติดตามการเรียนการสอน การกำหนดทิศทางการพัฒนา การส่งเสริมความสัมพันธ์เชิงบวกและความร่วมมือระหว่างคณะครู และการปรับปรุงหลักสูตร เพื่อให้ผู้บริหารสถานศึกษานำไปใช้ในการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาต่อไป

สรุปผลการวิจัย

ภาวะผู้นำทางการเรียนการสอนของผู้บริหารสถานศึกษา โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาแยกเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการปรับปรุงหลักสูตร อยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมา คือ ด้านการพัฒนาความก้าวหน้าในวิชาชีพของครู และด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดอยู่ในระดับมาก คือ ด้านการประเมินและกำกับติดตามการเรียนการสอน

การบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาแยกเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการจัดการเรียนการสอน อยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมา คือ ด้านการวัดผลและประเมินผล และด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดอยู่ในระดับมาก คือ ด้านการพัฒนาหลักสูตร

ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางการเรียนการสอนของผู้บริหารกับการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา พบว่า ภาวะผู้นำทางการเรียนการสอนมีความสัมพันธ์เชิงบวกในระดับสูงมากกับการบริหารงานวิชาการ ($r = .868^{**}$) ซึ่งมีผลใน 4 ด้าน ได้แก่ การประเมินและติดตามการเรียนการสอน การพัฒนาความก้าวหน้าในวิชาชีพของครู การกำหนดทิศทางการพัฒนา และการส่งเสริมความร่วมมือระหว่างครู ผลการทดสอบทางสถิติพบว่า ภาวะผู้นำทางการเรียนการสอนสามารถทำนายผลการบริหารงานวิชาการได้ถึงร้อยละ 77.00 ($R^2 = .770$) โดยมีความสัมพันธ์ที่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำทางการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาอย่างมาก โดยการกำหนดทิศทางการพัฒนา การปรับปรุงหลักสูตร การประเมินและติดตามการเรียนการสอน การส่งเสริม

ความร่วมมือระหว่างคณะครู และการพัฒนาวิชาชีพของครู ล้วนเป็นปัจจัยสำคัญที่ช่วยเสริมสร้างการเรียนการสอนที่มีคุณภาพ ช่วยยกระดับการบริหารงานวิชาการและคุณภาพการศึกษาในโรงเรียนได้อย่างยั่งยืน

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1.1 สำนักงานเขตพื้นที่ควรจัดการอบรมและเสริมสร้างทักษะการบริหารงานวิชาการให้แก่ผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัด เพื่อให้สามารถสนับสนุนและพัฒนาโรงเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพต่อไป

1.2 สำนักงานเขตพื้นที่ควรส่งเสริมภาวะผู้นำทางการเรียนการสอนของผู้บริหารสถานศึกษา โดยเฉพาะด้านการประเมินและกำกับติดตามการเรียนการสอน เนื่องจากเป็นด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด โดยเน้นกระบวนการและวิธีที่เหมาะสม สร้างระบบประเมินที่มีความยืดหยุ่นและสามารถปรับใช้ตามบริบทของแต่ละโรงเรียน เพื่อช่วยเพิ่มประสิทธิภาพการเรียนการสอนได้ดียิ่งขึ้น

1.3 สำนักงานเขตพื้นที่ควรส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการบริหารงานวิชาการ โดยสนับสนุนให้ผู้บริหารสถานศึกษามีความรู้และทักษะในการใช้เครื่องมือดิจิทัลเพื่อการบริหารจัดการข้อมูลการเรียนการสอนอย่างมีประสิทธิภาพ รวมถึงการสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการใช้เทคโนโลยีในการพัฒนาการเรียนการสอน เพื่อช่วยในการติดตามและประเมินผลการเรียนรู้ของนักเรียนได้รวดเร็วและแม่นยำยิ่งขึ้น

2. ข้อเสนอแนะด้านการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการพัฒนาภาวะผู้นำทางการเรียนการสอน เช่น ประสบการณ์ผู้บริหาร โครงสร้างองค์กร บริบทของสถานศึกษา หรือสภาพแวดล้อมทางสังคม เพื่อหาแนวทางส่งเสริมภาวะผู้นำที่เหมาะสมและยั่งยืน

2.2 ควรเน้นการวิจัยเชิงคุณภาพที่ลงลึกในมุมมองของครู นักเรียน และผู้ปกครอง เพื่อให้เข้าใจผลกระทบของภาวะผู้นำทางการเรียนการสอนต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาในมิติต่าง ๆ

2.3 ควรศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางการเรียนการสอนของผู้บริหารกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน เพื่อวิเคราะห์ผลกระทบที่ชัดเจนและนำไปสู่การพัฒนานโยบายการศึกษาให้ตรงจุดมากยิ่งขึ้น

เอกสารอ้างอิง

- ปัทมพร พงษ์เพชร. (2561). ทักษะผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการ ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 2. (ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏราชชนรินทร์).
- พิชิต ฤทธิ์จัญญ และ ชาญชัย เจริญทรัพย์. (2559). การศึกษาภาวะผู้นำทางการเรียนการสอนของผู้บริหารสถานศึกษา: การวิเคราะห์จากข้อมูลเชิงปริมาณ. *วารสารการศึกษาภาควิชา*, 22(1), 45-60.
- พิมพ์ชนก ธาดาสิริพัฒน์. (2562). ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางการเรียนการสอนของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น. (ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช).
- มุกิตา ชมชื่น. (2561). ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารกับประสิทธิผลของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาราชบุรี เขต 1. (ครุศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง).
- สำนักคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2561). *รายงานสถานการณ์การศึกษาของประเทศไทย*. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 1. (2567). ข้อมูลพื้นฐานสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 1. สืบค้นจาก <http://www.nst1.go.th/home/index.php/2020-06-17-11-58-17>.

- สิริวัฒน์ บริพิศ. (2562). ภาวะผู้นำทางการเรียนการสอนของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 11 จังหวัดสุราษฎร์ธานี. (ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี).
- สุทธิศักดิ์ โคกคาน. (2566). ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด. (ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี).
- สุรัช จารุภูมิ และ ธนพร วิเศษสุข. (2560). การบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา: การใช้การวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานในการประเมินผล. *วารสารการศึกษาทางการบริหาร*, 30(3), 75-90.
- Hallinger, P. (2009). Leadership for learning: Does leadership make a difference?. *Educational Administration Quarterly*, 45(5), 736-771.
- Jazzar, M., & Algozzine, B. (2007). *Leadership for school improvement*. London: Pearson Education.
- Krejcie, R. V. & Morgan, D. W. (1970). Determining Sample Size for Research Activities. *Educational and Psychological Measurement*, 30(3), 607-610.
- Likert, R. (1932). A Technique for the Measurement of Attitudes. *Archives of Psychology*, 140, 1-55.
- MacBeath, J. (2013). Leadership for learning: A review of the research. *Educational Management Administration & Leadership*, 41(1), 5-23.
- Weber, E. (1996). Educational reform: Key components for school improvement. *Educational Administration Quarterly*, 32(3), 262-278.